

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародної економіки та світового господарства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

« _____ » _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Трансперсональна психологія і людський розвиток в умовах глобалізації
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань _05 "Соціальні та поведінкові науки"

спеціальність 051 "Економіка"

освітня програма Міжнародна економіка

спеціалізація Міжнародна економіка

вид дисципліни _____

(обов'язкова / за вибором)

факультет економічний

2018/ 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

22. 06. 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент Задорожна Ольга Григорівна

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародної економіки та світового господарства
протокол № 9 от 11. 06. 2018 року

Завідувач кафедри

_____ Задорожний Г.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету
протокол № 9 від 21.06.2018 року

Голова методичної комісії

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “ **Трансперсональна психологія і людський розвиток в умовах глобалізації** ” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

Перший (магістерський) рівень
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності 051 «Економіка»

спеціалізації «міжнародна економіка»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни полягає у тому, щоб ознайомити студентів з основами психологічної науки, закономірностями психічних явищ, особливостями перебігу психічних процесів, формуванням психічних властивостей; сформувати уміння та навички науково-дослідницької діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є вміння визначати специфіку предмету психології; закономірності, умови та детермінанти розвитку психіки людини; - місце й роль психології у системі наук про людину; її зв'язок з іншими дисциплінами; - основні методи психології та психологічного дослідження; - характеристику й специфіку проявів основних психічних процесів, станів, властивостей; - структуру особистості та характеристики її складових; - чинники, які впливають на розвиток і формування особистості; - прояви особистості у різних видах діяльності;

1.3. Кількість кредитів - 5

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
5-й	Семестр
9-й	Семестр
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.

56 год.	Самостійна робота Індивідуальні завдання	год.
год.		

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання та повинні вміти: - давати характеристику основним поняттям загальної психології; - розрізняти різні прояви психіки людини у поведінці та діяльності; знати їхню специфіку; - застосовувати на практиці знання про основні психологічні особливості особистості; - актуалізувати потребу у власному розвитку.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Особистість як категорія загальної психології

Тема 1. Трансперсональна психологія як наука. Предмет і завдання ТП психології

Психологія як наука про закономірності виникнення і функціонування психіки. Місце психології в системі наук про людину. Основні напрями психологічної науки: психоаналіз, гуманістична психологія, біхевіоризм, когнітивна психологія, трансперсональна психологія та ін.

Методологічні принципи психології: принцип детермінізму, єдності свідомості і діяльності, розвитку, об'єктивності, системного підходу та їх втілення в методах психології. Основні методи психології: спостереження і експеримент. Допоміжні методи психології: опитування (анкетування і інтерв'ю), тестування, вивчення продуктів діяльності. Проблема надійності і валідності результатів психологічного дослідження.

Тема 2. Виникнення і розвиток психіки

Форми відображення дійсності: фізична, біологічна, психічна. Психіка як функція високоорганізованої матерії. Взаємозв'язок психіки з нервовою системою. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку. Рефлекс як основна форма взаємодії організму із середовищем. Умовні і безумовні рефлекси.

Розвиток психіки у філогенезі: елементарна чутливість, предметно = перцептивний рівень, інтелект. Взаємозв'язок рівня розвитку психіки і форм поведінки тварин. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки: зміст і умови виникнення. Відмінності між психікою тварин і свідомістю людини. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме. Неусвідомлювані психічні явища: передсвідоме, підсвідоме, надсвідоме.

Форми прояву психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості особистості.

Тема 3. Зміст і структура особистості

Поняття про особистість. Індивід, особистість, індивідуальність, суб'єкт як характеристики людини. Психологічна специфіка особистості: усталеність, цілісність, активність. Структура особистості. Рушійні сили розвитку особистості: різні психологічні підходи.

Тема 4. Самосвідомість особистості

Самосвідомість особистості: зміст і структура. "Я-концепція" особистості. "Я-образ" як сукупність уявлень особистості про себе. Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості особистості. Механізми та шляхи розвитку самосвідомості.

Тема 5. Мотиваційна сфера особистості

Мотиваційна сфера особистості. Потреби і мотиви. Мотивація. Спрямованість особистості: зміст, види, форми прояву.

Умови розвитку мотивації особистості.

Тема 6. Психічні процеси і стани особистості

Загальна характеристика когнітивної сфери особистості. Увага і її характеристики. Види уваги. Можливості управління увагою.

Чуттєві форми пізнання дійсності: відчуття і сприйняття. Види і властивості відчуттів. Сприйняття і його характеристики. Апперцепція. Спостереження як цілеспрямоване сприйняття. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.

Пам'ять і її види. Процеси пам'яті. Умови підвищення продуктивності пам'яті.

Логічні форми пізнання дійсності: мислення і уява. Властивості мислення. Операції і види мислення. Засоби активізації мислення. Уява: зміст і види. Прийоми створення нових образів уяви. Уява і творчість. Умови розвитку уяви.

Емоційно-вольова сфера особистості. Емоції і почуття. Види почуттів. Емоційна культура особистості: зміст і умови розвитку. Воля як психічний процес. Структура вольового акту. Вольові якості особистості і їх розвиток. Локус контролю.

Психічні стани особистості: зміст і види. Настрій, афект, стрес.

Умови саморегуляції психічних станів.

Тема 7. Індивідуально-типологічні властивості особистості

Особливості поведінки особистості: темперамент і характер. Темперамент як динамічний бік поведінки: зміст і основні теорії. Типи темпераменту. Вплив темпераменту на успішність навчання і діяльності. Індивідуальний стиль діяльності. Темперамент і характер. Структура характеру. Риси характеру. Акцентуації характеру. Формування і самовиховання характеру.

Здібності як умова успішного здійснення діяльності. Природні передумови формування здібностей (задатки). Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість, талант, геніальність. Психологічні умови формування і розвитку здібностей.

Змістовий модуль 2. Особистість у діяльності та спілкування

Тема 8. Діяльність як умова розвитку особистості

Діяльність як цілеспрямована і усвідомлена активність особистості. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. Дії і операції. Складові і засоби дій. Уміння й навички. Види діяльності: праця, спілкування, гра.

Тема 9. Спілкування як умова розвитку особистості

Спілкування як умова формування особистості. Структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. Спілкування як обмін вербальною і невербальною інформацією. Спілкування як міжособистісна взаємодія. Взаємодія людей у соціальних групах. Види груп. Групові феномени: конформізм, “зсув ризику”, лідерство. Спілкування як сприймання людьми один одного. Ефекти сприймання.

Психологічні механізми впливу у процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування. Умови підвищення ефективності спілкування. Формування атракції.

Тема 10. Наукове дослідження та його структура.

Методологічний простір психології. Принципи транс персональної психології. Методи транс персональної психології.

Тема 11. Загальна характеристика емоцій та почуттів.

Поняття про емоції та почуття. Класифікація емоцій та почуттів. Експресивний компонент емоційного реагування. Характеристика різних видів емоційного реагування. Теорії емоцій. Роль і функції емоцій у керуванні поведінкою та діяльністю. Прикладна роль емоцій.

Тема 12. Особливості саморегуляції особистості.

Поняття саморегуляції. Види саморегуляції. Вправи на саморегуляцію.

Тема 13. Стрес та його види.

Поняття стресу в психології та фізіології. Причини виникнення стресу та його наслідки. Особливості подолання стресу. Можливості профілактики стресових станів.

Тема 14. Соціально-психологічний тренінг.

Уміння керування своїми емоціями за різних соціальних обставин, важливих і відповідальних життєвих ситуацій. Вправи на відновлення емоційного фону та зниження особистісної та ситуативної тривожності.

Тема 15. Індивідуально-типологічні особливості особистості.

Темперамент, характер, здібності. Психологічна характеристика типів темпераменту. Структура характеру. Види здібностей.

Тема 16. Психологія спілкування.

Поняття про спілкування в психології. Функції спілкування. Структура процесу спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Спілкування як взаємодія. Перцептивний аспект спілкування. Бар'єри та стереотипи спілкування. Вплив ситуації на процес спілкування.

Тема 17. Психологія групи.

Поняття про групу в психології. Класифікація груп. Рівні розвитку груп. Особливості взаємин у групах. Групові процеси. Груповий тиск. Впливи більшості та меншості на групове життя. Групова згуртованість. Феномени групової динаміки. Конформна поведінка особистості в групі.

Тема 18. Методологія психологічного дослідження.

Експеримент як метод психологічного дослідження. Поняття про психологічний експеримент. Експериментальні гіпотези. Організація експерименту. Обробка та психологічний аналіз експериментальних даних. Висновки. Оформлення експериментальної частини психологічного дослідження. Основні вимоги оформлення.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем 1	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го 2	л 3	у тому числі				усьо го 8	л 9	у тому числі			
		п 4	лаб 5	інд 6	с. р. 7			п 10	лаб. 11	інд. 12	с. р. 13	
Розділ 1.												
Тема 1. Транс персональна психологія як наука. Предмет і завдання ТП психології	6	1,5	1,5			3						
Тема 2. Виникнення і розвиток психіки	6	1,5	1,5			3						
Тема 3. Зміст і структура особистості	6	1,5	1,5			3						
Тема 4. Самосвідомість особистості	6	1,5	1,5			3						
Тема 5. Мотиваційна сфера особистості	6	2	2			2						
Тема 6. Психічні процеси і стани особистості	10	3	3			4						
Тема 7. Індивідуально- типологічні властивості особистості	10	3	3			4						
Разом за розділом 1	50	14	14			22						
Розділ 2.												
Тема 8. Діяльність як умова розвитку особистості	6	1,5	1,5			3						
Тема 9. Спілкування як умова розвитку особистості	6	1,5	1,5			3						
Тема 10. Наукове дослідження та його структура.	6	1,5	1,5			3						
Тема 11. Загальна характеристика емоцій та почуттів.	6	1,5	1,5			3						
Тема 12. Особливості саморегуляції особистості	6	1,5	1,5			3						
Тема 13. Стрес та його види	6	1,5	1,5			3						
Тема 14. Соціально- психологічний тренінг.	6	1,5	1,5			3						
Тема 15. Індивідуально- типологічні особливості особистості.	10	3	3			4						
Тема 16. Психологія спілкування	6	1,5	1,5			3						
Тема 17. Психологія групи.	6	1,5	1,5			3						
Тема 18. Методологія	6	1,5	1,5			3						

психологічного дослідження.											
Разом за розділом 2	70	18	18			34					
• Усього годин	120	32	32			56					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Транс персональна психологія як наука. Предмет і завдання ТП психології 1. Психологія як наука про закономірності виникнення і функціонування психіки. 2. Основні напрями психологічної науки: психоаналіз, гуманістична психологія, біхевіоризм, когнітивна психологія, трансперсональна психологія та ін. 3. Методологічні принципи психології: принцип детермінізму, єдності свідомості і діяльності, розвитку, об'єктивності, системного підходу та їх втілення в методах психології. 4. Основні методи психології: спостереження і експеримент. 5. Допоміжні методи психології: опитування (анкетування і інтерв'ю), тестування, вивчення продуктів діяльності. Проблема надійності і валідності результатів психологічного дослідження.	1,5
2	Виникнення і розвиток психіки 1. Форми відображення дійсності: фізична, біологічна, психічна. Психіка як функція високоорганізованої матерії. Взаємозв'язок психіки з нервовою системою. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку. Рефлекс як основна форма взаємодії організму із середовищем. Умовні і безумовні рефлекси. 2. Розвиток психіки у філогенезі: елементарна чутливість, предметно = перцептивний рівень, інтелект. Взаємозв'язок рівня розвитку психіки і форм поведінки тварин. 3. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки: зміст і умови виникнення. Відмінності між психікою тварин і свідомістю людини. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме. Неусвідомлювані психічні явища: передсвідоме, підсвідоме, надсвідоме. 4. Форми прояву психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості особистості.	1,5
3	Зміст і структура особистості 1. Поняття про особистість. Індивід, особистість, індивідуальність, суб'єкт як характеристики людини. 2. Психологічна специфіка особистості: усталеність, цілісність, активність. Структура особистості. 3. Рушійні сили розвитку особистості: різні психологічні підходи.	1,5
4	Самосвідомість особистості 1. Самосвідомість особистості: зміст і структура. "Я-концепція" особистості. "Я-образ" як сукупність уявлень особистості про себе. 2. Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості особистості. 3. Механізми та шляхи розвитку самосвідомості.	1,5
5	Мотиваційна сфера особистості 1. Мотиваційна сфера особистості. Потреби і мотиви. Мотивація. 2. Спрямованість особистості: зміст, види, форми прояву. 3. Умови розвитку мотивації особистості.	2
6	Психічні процеси і стани особистості 1. Загальна характеристика когнітивної сфери особистості. Увага і	3

	її характеристики. Види уваги. Можливості управління увагою. 2. Чуттєві форми пізнання дійсності: відчуття і сприйняття. Види і властивості відчуттів. Сприйняття і його характеристики. 3. Пам'ять і її види. Процеси пам'яті. Умови підвищення продуктивності пам'яті. 4. Логічні форми пізнання дійсності: мислення і уява. Властивості мислення. Операції і види мислення. 5. Емоційно-вольова сфера особистості. Емоції і почуття. Види почуттів. 6. Психічні стани особистості: зміст і види. Настрій, афект, стрес. 7. Умови саморегуляції психічних станів.	
7	Індивідуально-типологічні властивості особистості 1. Особливості поведінки особистості: темперамент і характер. Темперамент як динамічний бік поведінки: зміст і основні теорії. Типи темпераменту. Вплив темпераменту на успішність навчання і діяльності. Індивідуальний стиль діяльності. Темперамент і характер. Структура характеру. Риси характеру. Акцентуації характеру. Формування і самовиховання характеру. 2. Здібності як умова успішного здійснення діяльності. Природні передумови формування здібностей (здатки). Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість, талант, геніальність. 3. Психологічні умови формування і розвитку здібностей.	3
8	Діяльність як умова розвитку особистості 1. Діяльність як цілеспрямована і усвідомлена активність особистості. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. 2. Дії і операції. Складові і засоби дій. 3. Уміння й навички. Види діяльності: праця, спілкування, гра	1,5
9	Спілкування як умова розвитку особистості 1. Спілкування як умова формування особистості. Структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. Спілкування як обмін вербальною і невербальною інформацією. Спілкування як міжособистісна взаємодія. 2. Взаємодія людей у соціальних групах. Види груп. Групові феномени: конформізм, "зсув ризику", лідерство. Спілкування як сприймання людьми один одного. Ефекти сприймання. 3. Психологічні механізми впливу у процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування. Умови підвищення ефективності спілкування. Формування атракції.	1,5
10	Наукове дослідження та його структура 1.Методологічний простір психології. 2.Принципи транс персональної психології. 3.Методи транс персональної психології.	1,5
11	Загальна характеристика емоцій та почуттів 1.Поняття про емоції та почуття. 2.Класифікація емоцій та почуттів. Експресивний компонент емоційного реагування. Характеристика різних видів емоційного реагування. 3.Теорії емоцій. Роль і функції емоцій у керуванні поведінкою та діяльністю. Прикладна роль емоцій.	1,5
12	Особливості саморегуляції особистості 1. Поняття саморегуляції. 2. Види саморегуляції. 3. Вправи на саморегуляцію	1,5
13	Стрес та його види. 1.Поняття стресу в психології та фізіології. 2. Причини виникнення стресу та його наслідки. 3.Особливості подолання стресу.	1,5

	4.Можливості профілактики стресових станів.	
14	Соціально-психологічний тренінг. 1. Уміння керування своїми емоціями за різних соціальних обставин, важливих і відповідальних життєвих ситуацій. 2. Вправи на відновлення емоційного фону та зниження особистісної та ситуативної тривожності	1,5
15	Індивідуально-типологічні особливості особистості. 1. Темперамент, характер, здібності. 2. Психологічна характеристика типів темпераменту. 3. Структура характеру. Види здібностей	3
16	Психологія спілкування. 1. Поняття про спілкування в психології. Функції спілкування. 2. Структура процесу спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Спілкування як взаємодія. Перцептивний аспект спілкування. 3. Бар'єри та стереотипи спілкування. Вплив ситуації на процес спілкування.	1,5
17	Психологія групи. 1. Поняття про групу в психології. Класифікація груп. 2. Рівні розвитку груп. Особливості взаємин у групах. Групові процеси. 3.Груповий тиск. Впливи більшості та меншості на групове життя. 4.Групова згуртованість. Феномени групової динаміки. Конформна поведінка особистості в групі.	1,5
18	Психологія групи. 1. Експеримент як метод психологічного дослідження. Поняття про психологічний експеримент. 2. Експериментальні гіпотези. Організація експерименту. 3. Обробка та психологічний аналіз експериментальних даних. 4. Висновки. Оформлення експериментальної частини психологічного дослідження. Основні вимоги оформлення	1,5

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1	Транс персональна психологія як наука. Предмет і завдання ТП психології	3	Усна доповідь
2	Виникнення і розвиток психіки	3	Усна доповідь
3	Зміст і структура особистості	3	Усна доповідь
4	Самосвідомість особистості	3	Усна доповідь
5	Мотиваційна сфера особистості	2	Усна доповідь
6	Психічні процеси і стани особистості	4	Усна доповідь
7	Індивідуально-типологічні властивості особистості	4	Усна доповідь
8	Діяльність як умова розвитку особистості	3	Усна доповідь
9	Спілкування як умова розвитку особистості	3	Усна доповідь
10	Наукове дослідження та його структура	3	Усна доповідь
11	Загальна характеристика емоцій та почуттів	3	Усна доповідь
12	Особливості саморегуляції особистості	3	Усна доповідь
13	Стрес та його види	3	Усна доповідь
14	Соціально-психологічний тренінг	3	Усна доповідь
15	Індивідуально-типологічні особливості особистості	4	Усна доповідь
16	Психологія спілкування	3	Усна доповідь
17	Психологія групи.	3	Усна доповідь
18	Психологія групи.	3	Усна доповідь

Разом	56

6. Індивідуальні завдання

1. Підготувати реферат за темами, запропонованими викладачем, і доповісти на семінарських заняттях.
2. Підготуватися та взяти участь у методологічних семінарах кафедри за темами, затвердженими кафедрою.

7. Методи контролю

З метою підвищення мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності використовуються наступні заходи поточного контролю рівня знань:

- усні відповіді на семінарських та практичних заняттях;
- тестові форми контролю для визначення рівня залишкових знань;
- усний захист самостійних робіт.

Модульний контроль рівня знань здійснюється за допомогою тестових завдань різного рівня складності.

Семестровий іспит проводиться в письмовій формі відповіді на питання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота																			сума
Розділ 1							Розділ 2												
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	екзамен	100
3	3	3	3	3	5	5	3	3	3	3	3	3	3	5	3	3	3	40	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

1. Азроян Э. А. Глобализация: катастрофа или путь к развитию? Современные тенденции мирового развития и политические амбиции. – М.: Издательский дом «Новый век», 2002. – 416 с.

2. Бауман С. Глобализация. Последствия для человека и общества. – М.: Изд-во «Весь мир», 2004. – 169 с.
3. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну. – М.: Прогресс-Традиция, 2000. – 367 с.
4. Бек У. Что такое глобализация? – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 248 с.
5. Бжезинский Зб. Стратегический взгляд: Америка и глобальный кризис; пер. с англ. М. Десятовой. – М.: Астрель, 2012. – 285 с.
6. Братимов О. В. Практика глобализации: игры и правила новой эпохи / О. В. Братимов, Ю. М. Горский, М. Г. Делягин, А. А. Коваленко – М.: ИНФРА-М, 2000. – 344 с.
7. Брейден Грегг. Божественная матрица: Время, пространство и сила сознания. – М.: ООО Издательство «София», 2010.
8. Бьюкенен П. Дж. Смерть Запада. / П.Дж. Бьюкенен – М.: ООО «Изд-во АСТ», 2003. – 444, [4] с.
9. Вернадский В.И. Биосфера и ноосфера. – М.: Айрис-пресс, 2004. – 576 с.
10. Гальчинський А. С. Криза і цикли світового розвитку. – К.: «АДЕФ-Україна», 2009. – 392 с.
11. Гидденс Э. Ускользящий мир: как глобализация меняет нашу жизнь. – М.: Изд-во "Весь мир", 2004. – 120 с.
12. Глобалізація і безпека розвитку. – К.: КНЕУ, 2001. – 733 с.
13. Горбачев М. С. и др. Грани глобализации: Трудные вопросы современного развития. – М.: Альпина Паблишер, 2003. – 592 с.
14. Гроф С. Величайшее путешествие: Сознание и тайна смерти. – М.: АСТ, 2007. – 475 с.
15. Гроф С. Революция сознания: Трансатлантический диалог / Гроф С., Ласло Э., Рассел П. – М.: ООО «Изд-во АСТ», 2004. – 248 с.
16. Делягин М. Г. Мировой кризис: Общая теория глобализации. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 768 с.
17. Друкер П. Эпоха разрыва: ориентиры для нашего меняющегося общества. – М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2007. – 336 с.
18. Єрмоленко А.М. Соціальна етика та екологія. Гідність людини – шанування природи. – К.: Лібра, 2010. – 416 с.
19. Задорожная О. Г. Человек в экономике знаний / О. Г. Задорожная. – Полтава: Скайтек, 2008. – 65 с.
20. Кизим М.О., Матюшенко І.Ю. Перспективи розвитку і комерціалізації нанотехнологій в економіках країн світу та України: монографія. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2011. – 392 с.
21. Коллинз Ф. Доказательство Бога: Аргументы ученого. Пер. с англ. – М.: Альпина нон-фикшн, 2008. – 216 с.
22. Колінько О. Г. Духовно–творча діяльність людини як основа сучасного господарського розвитку. Монографія. – Харків: Видавництво ТОВ «Друкарня Мадрид», 2013. – 182 с.

23. Кришнамурти Джидду. Образование и смысл жизни. – К.: «София»; М.: ИД «София», 2003. – 192 с.
24. Крымский С. Экспликация философских смыслов. М.: Идея-Пресс, 2006. – 240 с.
25. Кузык Б. Н. Цивилизации: теория, история, диалог, будущее: В 2 т. Т. II: Будущее цивилизаций и гецивилизационные измерения. / Б.Н. Кузык, Ю.В. Яковец – М.: Институт экономических стратегий, 2006. – 426 с.
26. Культура имеет значение. Каким образом ценности способствуют общественному прогрессу. Под ред. Л. Харрисона и С. Хантингтона. – М.: МШПИ, 2002. – 320 с.
27. Кутырев В.А. Культура и технология: борьба миров. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 240 с.
28. Лесков Л. В. Нелинейная Вселенная: новый дом для человечества. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2003. – 426 с.
29. Міжнародна економіка: підручник / Д. Г. Лукьяненко, А. М. Поручик, Я. М. Столярчук. – К.: КНЕУ, 2014. – 762 с.
30. Многоликая глобализация / Под ред. П. Бергера и С. Ханнингтона; пер. С англ. В. В. Сапова под ред. М. М. Лебедевой. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 379 с.
31. Моисеев Н. Н. Универсум. Информация. Общество. – М.: Устойчивый мир, 2001. – 200 с.
32. Осипов Ю. М. Философия хозяйства как достояние размышляющего человечества. – М.: Экономический факультет МГУ, ТЕИС, 2008. – 64 с.
33. Панарин А. С. Глобальное политическое прогнозирование. – М.: Алгоритм, 2002. – 352 с.
34. Панарин А. С. Искушение глобализмом. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 416 с.
35. Панарин А. С. Православная цивилизация в глобальном мире. – М.: Изд-во Эксмо, 2003. – 544 с.
36. Панарин А.С. Стратегическая нестабильность в XXI веке. – М.: Алгоритм, 2003. – 560 с.
37. Пол Р. Покончить с ФРС. – СПб.: Питер, 2014. – 240 с.
38. Портер М. Международная конкуренция. – М.: Междунар. отношения, 1993. – 896 с.
39. Саттон Энтони. Кто управляет Америкой. – М.: «ФЭРИ-В», 2002. – 175 с.
40. Селищев А. С., Селищев Н.А. Китайская экономика в XXI веке. – СПб.: Питер, 2004. – 240 с.
41. Сиденко В. Р. Глобализация – европейская интеграция – экономическое развитие: украинская модель. В 2-х томах. – К.: Феникс, 2008. Том 1. Глобализация и экономическое развитие. – 376 с.; Том 2. Европейская интеграция и экономическое развитие. – К.: НАН Украины; Ин-т экон. и прогнозир. – К., 2011. – 448 с.
42. Сорос Джордж. Криза глобального капіталізму: (Відкрите суспільство під загрозою). – К.: Основи, 1999.

43. Сорос Дж. Мыльный пузырь американского превосходства. На что следует направить американскую мощь / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 192 с.
44. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира. / Под общ. ред. В.С. Бакирова, Н.И. Сазонова. – Х.: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2005. – 592 с.
45. Стариков Н. Шерше ля нефть. Почему мы платим дань Америке? – СПб.: Питер, 2013. – 272 с.
46. Стиглиц Дж. Глобализация: тревожные тенденции. – М.: Республика, 2003.
47. Тейяр де Шарден П. Феномен человека: Сб. очерков и эссе: Пер. с фр. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. – 553 с.
48. Фромм Э. Здоровое общество. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА, 2009. – 539 с.
49. Хаустова Н.А., Глазунов О.Н. Контуры стратегической нестабильности XXI века. Геополитические игры на мировой шахматной доске: Прогнозы до 2013 года. – М.: ЛЕНАНД, 2014. – 176 с.
50. Чешков М. А. Глобальный контекст постсоветской России. Очерки теории и методологии мироцелостности. – М.: Центр конвертируемого образования Московского общественного научного фонда; ООО «Издательский центр научных и образовательских программ», 1999. – 300 с.
51. Шпенглер О. Закат Западного мира; Очерки морфологии мировой истории. Полное издание в одном томе. – М.: «Издательство АЛЬФА-КНИГА», 2010. – 1085 с.
52. Шульга Н.А. Дрейф на обочину. Двадцать лет общественных изменений в Украине. – К.: ООО «Друкарня «Бізнесполіграф», 2011. – 448 с.
53. Экономика цивилизаций в глобальном измерении. Монография. – М.: ТЕИС, 2011. – 768 с.
54. Яковец Ю.В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2003. – 411 с.
55. Яковец Ю.В. Эпохальные инновации XXI века. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2004. – 444 с.

Основна література

56. Задорожный Г. В. Возможно ли *человечное* иначе возможное? А. С. Панарин об иначе возможном как творческой самореализации православной космоцентричной личности и роли *универс*-итета в глобальном мире. Препринт доклада. – Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2010. – 27 с.
57. Задорожный Г. В. Гуманизация глобализации как стратегия выживания человечества. – Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2003. – 26 с.
58. Задорожный Г. В. Духовно-ноосферно-устойчивое хозяйственное развитие как стратегический вектор возрождения украинского общества. – Харьков: ВННОО имени В. И. Вернадского, 2015. – 107 с.
59. Задорожный Г. В., Задорожная О. Г. Человекомерная экономическая наука: проблемы методологии. – Харьков: ВННОО имени В. И. Вернадского, 2015. – 416 с.

60. Задорожный Г. В. Иначе возможное как со-творчество человечности (размышления о главном в связи с кризисом экономической науки). – Полтава: Скайтек, 2011. – 259 с.

61. Задорожный Г. В., Кацуба А. В. Глобализирующееся знаниеемое хозяйство: проблемы ренты и квазиренты. – Харьков: Точка, 2013. – 233 с.

62. Задорожный Г.В., Кулініч О.А., Козуб В.О. Основы регионалистики та інфраструктури. – Х.: ХДУХТ, 2008. – 293 с.

63. Задорожный Г. В. Человекоспасительная функция хозяйствоведческой науки. – Харьков: Точка, 2012. – 180 с.

64. Задорожный Г. В. «Постнеклассическая Чело-Веко-мерная наука: генезис, принципы, основные современные проблемы» (препринт доклада на междисциплинарном методологическом семинаре). – Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2014. – 31 с.

65. Задорожный Г. В. Человекомерный вектор кардинального обновления методологии экономической науки: от политической экономии через философию хозяйства к глобалистике (к 400-летию политической экономии). – Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2015. – 39 с.

66. Задорожный Г. В., Задорожная О. Г. Человек хозяйствующий: онтологические основания целостной благодетельности в глобальном кризисном мире (препринт доклада на городском междисциплинарном методологическом семинаре, посвященном 135-летию со дня рождения П. Тейяра де Шардена и 145-летию со дня рождения С. Н. Булгакова). – Харьков: ВННОО, 2016. – 39 с.

67. Задорожный Г. В., Задорожная О. Г. Онтологическое знание и затмение инструментального разума: судьбоносность глобальной проблемы самосохранения человека/человечества (препринт доклада к заседанию Харьковского городского междисциплинарного методологического семинара, посвященного 20-летию *Харьковской Каразинской методологической школы исследований хозяйства*, октябрь 2016 г.). – Харьков: ВННОО, 2016. – 23 с.

68. Задорожный Г. В., Задорожная О. Г. Духовность как основание седьмого «технологического» уклада и проблема современного мирохозяйства (препринт научного доклада на междисциплинарном методологическом семинаре. – Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2016. – 25 с.

Допоміжна література

69. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. – М.: Academia, 1999. – 956 с.

70. Бжезинский Зб. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. – М.: Международные отношения, 2003. – 256 с.

71. Бжезинский Зб. Выбор. Глобальное господство или глобальное лидерство. – М.: Междунар. отношения, 2004. – 288 с.

72. Зиновьев А. А. Глобальный человек. – М.: ЗАО Изд-во Центрполиграф, 2000. – 459 с.

73. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, культура. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.

74. Ках Г. Глобализация. На пути к всемирному завоеванию. – С.-Пб: Руфь, 2005. – 432 с.
75. Кеннеди П. Вступая в двадцать первый век. – М.: Издательство «Весь Мир», 1997. – 480 с.
76. Моисеев Н. Н. Универсум. Информация. Общество. – М.: Устойчивый мир, 2001. – 200 с.
77. Осипов Ю. М. Философия хозяйства как достояние размышляющего человечества. – М.: Экономический факультет МГУ, ТЕИС, 2008. – 64 с.
78. Галбот М. Голографическая Вселенная / Пер. С англ. – М.: Издательский дом «София», 2005. – 368 с.
79. Тарасевич В.Н. Экуника: гипотезы и опыты. – М.: ТЕИС, 2008. – 565 с.
80. Тоффлер Э. Война и антивоина: Что такое война и как с ней бороться. Как выжить на рассвете XXI века. – М.: АСТ: Транзиткнига, 2005. – 246 с.
81. Тоффлер Э. Метаморфозы власти. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2001. – 669 с.
82. Тоффлер Э. Революционное богатство / Э. Тоффлер, Х. Тоффлер – М.: АСТ: АСТ МОСКВА: ПРОФИЗДАТ, 2008. – 569, [1] с.
83. Тоффлер Э. Третья волна. – М.: ООО «Издательство АСТ», 1999. – 647 с.
84. Ульрих П. Критика экономизма. – М.: Вузовская книга, 2004. – 120 с.
85. Эпперсон Р. Невидимая рука. Взгляд на историю как на заговор. – К.: ООО «Издательство «Аратта», 2010. – 484 с.
86. Яковец Ю.В. Рента, антирента, квазирента в глобально-цивилизационном измерении. – М.: ИКЦ «Академкнига», 2003.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://lection.com.ua/psychology/optp/mizhosobistisni-stosunki-spilkuвання-osnovi-psihologiyi-ta-pedagogiki>
2. <http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>
3. http://www.koob.ru/common_psychology/
4. <http://all-psychology.ru/>
5. <http://www.student-works.com.ua/kursovi/other/655.html>

